

Natura 2000 gebied 16 – Wijnjeterper Schar

(Zie leeswijzer)

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Beekdalen
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL2003050
Beschermd natuurmonument:	-
Beheerder:	Staatsbosbeheer, particulieren
Provincie:	Friesland
Gemeente:	Opsterland
Oppervlakte:	175 ha

Gebiedsbeschrijving

Het Wijnjeterperschar is een heidegebied in de middenloop van de laaglandbeek de Boorne (of Koningsdiep). Het grootste deel van het gebied bestaat uit een reliëfrijk dekzandlandschap, waarin leem dagzoomt. Langs de beek ligt een smal veengebied. In het zandgebied ligt een groot aantal laagten. In de laagten in de keileem hebben zich beekkeerdgronden gevormd, waar het aanwezige blauwgrasland aan gebonden is. Karakteristiek in het gebied zijn daarnaast droge en natte heide, heischraal grasland en kleine zeggenmoerassen. Lokaal komt dotterbloemhooiland voor. De graslanden worden afgewisseld met vochtige bossen. Door het reliëf en de verschillende bodemsoorten zijn veel natuurlijke gradiënten tussen de vegetatietypen aanwezig.

Begrenzing

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.

Het deelgebied Terwispeler Grootchar van het Habitatrichtlijngebied Wijnjeterper Schar en Terwispeler Grootchar, zoals aangemeld, zal afzonderlijk worden aangewezen en worden samengevoegd met het Vogelrichtlijngebied Van Oordt's Mersken.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea toegelicht.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is uitgebreid met een aantal graslandpercelen (38 ha), waardoor de algehele samenhang binnen het ten westen van de doorgaande weg (N381) gelegen deelgebieden aanmerkelijk wordt verbeterd. De vorming van een aaneengesloten gebied is ook essentieel voor het op orde krijgen van de hydrologie van het gebied. Deze tot voor kort agrarische percelen hebben een sterk drainerende werking en vangen grondwater af.

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitatype
H4010	Vochtige heiden
H4030	Droge heiden
H6230	Heischrale graslanden

H6410 Blauwgraslanden

Habitatrichtlijnsoorten

Soortnr Soort

H1145 Grote modderkruiper

H1149 Kleine modderkruiper

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen ¹

Kernopgaven

5.05 **Schraalgraslanden:** Herstel kwaliteit en uitbreiding areaal van heischrale graslanden *H6230 en blauwgraslanden H6410.

5.06 **Beekdalflanken:** Ontwikkelen van kleinschalige mozaïeken van heischrale graslanden *H6230 en blauwgraslanden H6410 met andere beekdalgraslanden en met vochtige heiden (*hogere zandgronden*) H4010_A op de beekdalflank t b.v. herpetofauna en insecten.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A).

Toelichting Het habitatype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) komt met een aanzienlijke oppervlakte matig ontwikkeld en met een klein oppervlakte goed ontwikkeld voor. Van belang zijn vooral de locaties waar het een mozaïek vormt met habitatype H6230 heischrale graslanden en habitatype H6410 blauwgraslanden. Er zijn goede mogelijkheden voor verbetering van de kwaliteit.

H4030 Droge Europese heide

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype droge heiden is vooral te vinden op de hogere delen aan de rand van het beekdal. De heide is weinig vergrast.

H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitattype heischrale graslanden komt slechts in enkele delen binnen het gebied voor op de overgang van habitattype H4010 vochtige heiden naar habitattype H6410 blauwgraslanden en herbergt hier enkele zeldzame soorten, zoals een kleine populatie wolverlei. Gedeeltelijk heeft het habitattype een matige kwaliteit. Herstel van habitattype H6410 blauwgraslanden zal ook ten gunste komen van het habitattype heischrale graslanden. Door de bijzondere structuur van het gebied, met veel ondiepe laagten, is het potentieel oppervlak van het habitattype heischrale graslanden groot.

H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caerulea*)

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitattype blauwgraslanden komt hier lokaal in matige tot goede kwaliteit voor, met onder meer blonde zegge en vlozegge en een bijzondere vorm van het habitattype met knotszegge. Omdat dat landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert en er goede mogelijkheden zijn voor verbetering van de kwaliteit, wordt verbetering van de kwaliteit nagestreefd.

H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitattype pioniervegetaties met snavelbiezen komt voor op plagplekken in habitattype H4010 vochtige heiden, maar zal voor een groot deel weer omvormen tot vochtige heiden. Voor behoud van de soortensamenstelling is het van belang her en der in het terrein pionierplekken te behouden. Er zijn goede mogelijkheden voor een aanzienlijke uitbreiding van de oppervlakte.

Soorten**H1145 Grote modderkruiper**

Doel Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting Het Wijnjeterper Schar is een belangrijk leefgebied van de grote modderkruiper. De aanwezige populatie is extra belangrijk gezien de weinige vondsten in Friesland.

H1149 Kleine modderkruiper

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De kleine modderkruiper komt voor in het dal van de Boorne. De verspreiding van de soort in Friesland is onvoldoende bekend. De populatie is van belang gezien de weinige vondsten in deze provincie.

Synopsis

Habitattypen		Staat van instandhouding	Relatieve bijdrage	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H4010_A	Vochtige heiden (<i>hogere zandgronden</i>)	-	+	=	>
H4030	Droge heiden	--	+	=	=
H6230	Heischrale graslanden	--	+	>	>
H6410	Blauwgraslanden	--	+	=	>
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	+	>	>

<i>Soorten</i>		<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
H1145	Grote modderkruiper	-	-	>	>
H1149	Kleine modderkruiper	+	-	=	=

¹ Op basis van recente informatie blijkt het habitatype thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.